

Örnsköldsvik 2024-10-08

Vi epost: ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L4@regeringskansliet.se

En ändamålsenlig vapenlagstiftning (SOU 2024:31)

Diarienummer Ju2024/01121

Sveriges Metallsilhuettförbunds yttrande över betänkandet en ändamålsenlig vapenlagstiftning (SOU 2024:31).

Sveriges Metallsilhuettförbunds (SMF) allmänna synpunkter

I utredningens inledande sammanfattning första stycke beskrivs att det huvudsakliga syftet med översynen är att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för legala vapeninnehavare som jägare och sportskyttar samt att göra regelverket mer överskådligt och lättillgängligt.

Vidare i nästa stycke anges att i kommittédirektiven framhålls att vapenlagstiftningen måste vara utformad så att den i möjligaste mån motverkar förekomsten av illegala vapen i landet och förhindrar att vapen kommer till brottslig användning, men att den samtidigt inte får vara onödigt betungande för legala vapeninnehavare.

SMF anser att det är beklagligt två så motstridiga argument angetts som direktiv till utredningen och det är antagligen därför som utredningen direkt kolliderar, i dom inledande två förslagen, i 4.2 som föreslår att vapenlagen och vapenförordningen ska ersättas med ny lag och förordning för att sedan direkt under 4.3 föreslår att ”Merparten av vapenlagen bestämmelser ska flyttas över till den nya vapenlagen”.

SMF anser att utredningens inte lyckats med att hitta en jämvikt mellan syfte med översyn och kommittédirektiven gällande illegala vapen och brottslighet.

SMF anser för att uppfylla det huvudsakliga syftet samt att göra regelverket mer överskådligt och lättillgängligt så krävs mer än att flytta över merparten av en gammal lag till en ny lag.

SMF är av den uppfattningen att som det beskrivs i kommittédirektiven att med lag ”i möjligaste mån motverka förekomst av illegala vapen i landet” är fel formulerat, det bör vara ”i möjligaste mån medverka till förtydligande vad som är legala vapen i landet”.

Det man i vapenlag gör är att definiera vad som krävs för att det ska vara legala vapen och vad som krävs för att vara legala vapeninnehavare, det vill säga att allt annat som inte uppnår kraven i vapenlagen är illegalt.

Risken med att anta en vapenlag som inte uppfyller syftet med översynen är att resultatet blir att den kommer medverka till att antalet illegala vapen kommer öka. Det vill säga legala vapen i vapenlagen riskerar att i den nya vapenlagen bli illegala vapen.

Det resultatet går då i direkt motsatt riktning till vad kommittédirektiven säger gällande att vapenlagen ska motverka, inte medverka, förekomsten av illegala vapen.

SMF avstår ifrån att svara på utredningens förslag 1.1 förslag till vapenlag (2025:00) och 1.2 förslag till vapenförordning (2025:0) med anledning av att den saknar en jämförelse mellan nuvarande lydelse och förslagen lydelse. Oavsett om det kallas ”ny” vapenlag och inte en ändring i vapenlagen så har det varit önskvärt då utredningen avser vapenlagen och vapenförordningen.

Sveriges Metallsilhuettförbunds (SMF) generella synpunkter och förslag

- SMF föreslår att ett undantag från behovskravet införs för byte av skjutvapen till ett annat likvärdigt skjutvapen.
- SMF avstyrker förslaget att införa ett helt nytt system där man inför en presumtion av vapens lämplighet för jakt villkorat av ett separat förbud av vissa vapentyper för jakt och en allmän bestämmelse med möjlighet för tillståndsmyndigheten att neka tillstånd för vissa vapen med hänsyn till allmän ordning och säkerhet.
- SMF föreslår att anmälningsplikt införs i stället för tillståndsplikt när det gäller egen förvaring på annan plats än den stadigvarande bostaden samt att polismyndighetens möjlighet i vapenlagen att utfärda särskilda förvaringsvillkor inte ska gälla enskild person och ideell förening.
- SMF föreslår, förutom förslaget att EU:s vapenpass godkänns i Sverige för målskytte, att det även ska gälla för jägare enligt EU:s vapendirektiv.
- SMF föreslår att avskaffa femårslicenser för enhandsvapen för flera skott.
- SMF föreslår att ett skyndsamt krav avseende handläggning av vapenärenden införs vilket inte borde kräva ytterligare resurser av polismyndigheten om regelverket blir mer överskådligt och tillgängligt.

Ovanstående förslag motiveras närmare nedan.

Vapens lämplighet, vapentyper och allmän ordning och säkerhet m.m.

Det polismyndigheten kan använda regelverket till är att minska antalet redan kriminella att bli legala vapenägare men inte minska eller ta bort varken redan illegala vapen eller dess kriminella ägare. Att som enskild person och legal vapenägare sammankopplas med kriminella och illegala vapen är illa och att riskera bli åtalad för vapenbrott på grund av en onödigt försvårad och ett mer överskådligt nytt regelverk är ännu värre.

Pipa och samtliga vapendelar idag licenspliktiga vapendelar förutom stomme och låda föreslår SMF skall lyda under samma regler som ljuddämpare och magasin. Licenspliktig vapendel blir stomme eller låda.

Benämningar som samhällsfarlig, särskilt farlig m.m. beror inte på vapentyp, omladdningsfunktion, eller kaliber. Skjutvapnet farlighet ligger framför allt i den som hanterar vapnet eller i den som modifierar vapnets kunskaper om aktuellt skjutvapen, det vill säga säker vapenhantering, vapensäkerhet eller vad man vill kalla det. Att lekmanmässigt implementera detaljerade beskrivningar av olika vapentyper och farligheter i ett regelverk innebär att försvåra i onödan och inte att göra det mer överskådligt, framför allt utrednings kapitel 20 allmän ordning och säkerhet.

Bedömning på olika vapentypers farlighet ska bedömas utifrån statistiskt underlag och inte på ett utseende eller annat sätt. Alla skjutvapen är att anse som farlig och ska därför hanteras därefter av personer som har rätt kunskaper. Ansvaret för säkerhet kring vapen ligger hos dom enskilda vapenägarna och dom organisationer som har behov av vapen i sin funktion eller utövning. Det ligger i sin natur att värna om sin egen och andras säkerhet när man i sitt yrke eller intresse hanterar skjutvapen. Polismyndigheten, Försvarmakten och skytteorganisation med flera utbildar sin anställda och medlemmar därför i detta.

Det enda som historiskt är säkerställt är att utseende och funktion på skjutvapen kommer att förändras och nya vapentyper tas fram till allmän användning och därmed kommer det att ständigt att behövas uppdateras regelverk på vapentyper, farlighet- och behovsnivåer. Genom att minska på antalet benämningar, farlighetsnivåer och behovsnivåer på olika vapentyper skulle vara ett litet steg att skapa ett hållbarare regelverk som över tid fyller sitt ändamål.

Förvaring av skjutvapen

SMF anser att förvaring på annan av innehavarens adress än den stadigvarande bostaden inte är anpassat till hur samhället fungerar idag och att det finns ett behov för enskildas möjligheter att förvara sina skjutvapen annan adress och föreslår att anmälningsplikt införs i stället för tillståndsplikt när det gäller förvaring på annan av innehavarens adress än den stadigvarande bostaden. Det är exempelvis vanligt med delad vårdnad där vårdnadshavarna idag väljer att flytta varannan vecka till barnen i stället för att varannan vecka flytta på barnen till respektive vårdnadshavares stadigvarande bostad, veckopendlande m.m.

Lagen är klar och tydlig när det gäller att vapenförvaringen ska ske i ett säkerhetsskåp. Sedan har polismyndigheten en möjlighet att utfärda en särskild förvaringsföreskrift som har generaliserats till att användas för alla i alla fall där antalet vapen överstiger en numerär som finns beskrivna i allmänna råd och föreskrifter, FAP556-1 och FAP556-2. I föreskrifterna beskrivs hur museer, vapenhandlare och vissa sammanslutningar ska förvara sina vapen. Polismyndigheten använder alltså dessa föreskrifter och allmänna råd även för enskilda personer. Beskrivningen på utförandet av förvaring i dessa föreskrifter är så skrivna att för en enskild person och icke ideell organisation kan uppfatta det som ett försök till att ytterligare begränsa antalet vapen oavsett behov och att allt övrigt är uppfyllt enligt regelverk.

Det orimliga ligger i att kraven på förändring av antalet skjutvapen beroende på farlighet förändras så drastiskt från ett beräkningssystem på 20 poäng till 21 poäng när alla andra omständigheter är identiska som boende, dagliga registerkörningar m.m. för en och samma person. Vid 20 poäng blir tillståndsansökan godkänd men vid 21 poäng bli ansökan godkänd bara efter att den sökande personen förstärker bjälklaget genom omfattande ombyggnad och lyfter in ett Grade3 värdeskåp på 1000kg i bostaden.

Att polismyndigheter kräver värdeskåp av Grade3 klassning som väger omkring 1000kg som vissa typer av bostäder byggt tekniskt inte är dimensionerad för innebär att vapeninnehavaren inte kan uppfylla kraven i de fall bostaden inte ägs av vapeninnehavaren och i dom fall vapeninnehavaren äger bostaden blir kostnaderna orimligt. I praktiken innebär det att innehavaren tvingas flytta till nytt boende för att uppfylla särskilda förvaringsföreskrifter.

Det är orimligt att generellt ställa samma krav på vapenförvaring för enskilda personer och ideella organisationer som man gör för museer, vapenhandlare och vissa sammanslutningar med hänvisning till särskilt farliga vapen i regelverket.

Enskild person kan ha ett egenintresse i att förvara sina skjutvapen med ytterligare åtgärder mot brand och stöld utöver vad regelverket föreskriver där värdet på ex. en samling överstiger ett visst värde eller försäkringsvärde och till det behövs inga allmänna råd eller föreskrifter som beskriver vilka krav som ska gälla.

Vapen ska förvaras i säkerhetsskåp, farlighet och antal vapen kan inte styra kraven på förvaring till orimliga nivåer och i onödan försvåra för legala vapeninnehavare som jägare och sportskyttar.

EU:s skjutvapenpass

SMF föreslår att eu skjutvapenpass ska gälla för både jägare och sportskyttar.

Utredningen anför bland annat som skäl för att inte införa EU:s förenklade införselproceduren att det skulle leda till ökad risk för olyckshändelser och brott med skjutvapen, att risken för smuggling av skjutvapen och avledning av skjutvapen till den illegala marknaden skulle öka är rena spekulation då dom myndigheter i respektive EU land, inklusive polismyndigheten i Sverige, rimligtvis borde ha koll på dom legala vapen som utfärdar vapenpass för.

Regler avseende smuggling av varor ska inte regleras i vapenlagen och med EU skjutvapenpass utan för det tullagstiftningen och Tullen som ansvarar för det.

Femårslicenser

SMF föreslår att avskaffa femårslicenser för samtliga enhandsvapen och att inga alternativa förslag eller nya regler införs gällande tidsbegränsning av vapentillstånd.

Det är SMF's uppfattning att det är femårslicenser som har lett till de senaste decenniernas långa handläggningstider jämfört med före 2000-talet.

Regeringen och riksdagen har senast 2023 slagit fast att EU:s vapendirektiv inte kräver femårslicenser utan att Sveriges system med möjlighet att återkalla tillstånd närsomhelst är tillräckligt.

SMF anser därför att det är dags att ta bort femårstillstånden för enhandsvapen för flerskott då dessa inte haft någon påvisbar samhällsnytta utan endast medför onödig administration för polismyndigheten, skytteorganisationerna samt enskilda skyttar och jägare. SMF hänvisar till Svenska skyttesportförbundet gällande helautomatiska skjutvapen.

Handläggningstider för vapenärenden

SMF anser att ett skyndsamt krav vad gäller handläggningen av vapenärenden bör införas alternativt att regeringen i regleringsbrev eller genom särskilt uppdrag till polismyndigheten tillser att handläggningstiden kommer ner till acceptabla nivåer enligt rekommendation nedan. SMF anser precis motsatsen till det som utredaren hänvisar till i Förvaltningslag (2017:900) och

bland annat 6 § samt 9 § första stycket att det inte behöver införas krav på serviceskyldighet. Ansökningar som ligger på kö i polismyndighetens datasystem i veckor eller månader innan en handläggare påbörjar handläggning och beredning av underlag kan inte vara acceptabel sett ur hjälp ska ske utan onödigt dröjsmål, 6 §, eller ärende ska handläggas avseende snabbhet, 9 § första stycket.

SMF's rekommendation är en maximal handläggningstid inom två veckor från ansökningstillfälle.

Sveriges Metallsilhuettförbunds (SMF) mer specifika synpunkter

En mer lättillgänglig och överskådlig vapenlagstiftning

- 4.2 SMF **tillstyrker** förslaget på ny vapenlag och vapenförordning
- 4.3 SMF **avstyrker** förslaget på att merparten av vapenlagens bestämmelser ska flyttas över till den nya vapenlagen. SMF **tillstyrker** att den nya lagen ska göras tydligare och mer användarvänlig.
- 4.4 SMF **avstyrker** förslaget på att merparten av vapenförordningens bestämmelser ska flyttas över till den nya vapenlagen. SMF **tillstyrker** att den nya lagen ska göras tydligare och mer användarvänlig.

Utgångspunkter för övervägandena om innehavartillstånd

- 5.4 SMF **avstyrker** förslaget på att merparten av vapenlagens bestämmelser ska flyttas över till den nya vapenlagen. SMF **tillstyrker** att den nya lagen ska göras tydligare och mer användarvänlig.

Kommentarer: Vapnets lämplighet till ändamålet kan inte bestämmas i vapenlagen. Det ska avgöras av godkända sammanslutningar samt naturvårdsverket. För tillstånd till innehav av enhandsvapen ska inte krävas synnerliga eller särskilda skäl utan endast behov och ändamål (målskjutning och jakt). Villkorade tillstånd om tidsbegränsning enligt 2 kap. 6a§ på samtliga enhandsvapen.

- 5.5 SMF **avstyrker** förslaget på att merparten av vapenförordningens bestämmelser ska flyttas över till den nya vapenförordningens. Den ska liksom vapenlagen omarbetas till merparten.
- 5.6 SMF **avstyrker** stycket gällande 3. Vapnet ska vara lämpat för ändamålet.

Kommentar: 5.6.3 Vapnets lämplighet för ändamålet. Här finns mycket utrymme för lekmanmässiga bedömningar som ska regleras i vapenlag eller vapenförordning. Se kommentar 5.4.

- 5.7 SMF **avstyrker** punkterna uppifrån räknat 1, och 2 samt 7. SMF **tillstyrker** punkterna 3, 4, 5 och 6.

Kommentar: Piplängder begränsas av olika godkända skyttesammanslutningars reglemente på olika vapengrenar. Naturvårdsverkets minsta krav på pipplängd för jakt. Gällande vapnet lämplighet se kommentarer 5.4.

Innehavstillstånd för enskilda personer

- 6.3 SMF **avstyrker** förslag gällande enskild persons ålder, färdighet samt övriga omständigheter.

Kommentar: Polismyndigheten avgör laglydnad. Kunskap och utbildning sker inom polismyndigheten, Försvarsmakten samt övriga arbetsgivare där skjutvapen är aktuella för sina anställda. Godkända skyttesammanslutningar utbildar sina medlemmar.

- 6.4 SMF **tillstyrker** förslaget med reservation för hur en personlig mognad ska bedömas
- 6.6.1 SMF **avstyrker** förslaget.

Kommentar: Bedömningen att införa naturvårdsverkets föreskrifter i nya vapenregleringen som syftar till att uppfylla kraven i vapendirektivet förtydligar vi avstyrkande på.

- 6.6.2 SMF **avstyrker** förslaget.

Kommentar: Gällande på lämpligheten se kommentarer 5.4

- 6.7.1 SMF **tillstyrker** förslaget.
- 6.7.2 SMF **tillstyrker** förslaget förutom utredarens förslag gällande 20.8.

Vapengarderoben

- 7.5.1 SMF **avstyrker** begreppet ”mycket kvalificerat behov” då det ska räcka med ”behov”. SMF **tillstyrker** utökning av jaktvapengarderob men förslagsvis till 10st jaktvapen.
- 7.5.2 SMF **avstyrker** förslaget, se 7.5.1
- 7.5.3 SMF delar utredningens bedömning.
- 7.6.1 SMF delar inte bedömningen och **avstyrker** förslaget.
Kommentarer: SMF anser att det ska räcka med ”behov” och ”mycket kvalificerat behov” tas bort. Det räcker med behov för varje vapen. Det finns ingen statistik som visar att ”de risker en ökning av målskyttevapen i samhället kan innebära”.
- 7.6.2 SMF **avstyrker** förslaget, se 7.6.1.

Innehavstillstånd för helautomatiska vapen och enhandsvapen

- 9 SMF anser inte att enhandsvapen ska jämföras med helautomatiska vapen med särskilda krav och ska därför utgå helt under utredningens kapitel 9.
- 9.2 målskjutning sista stycket på s.420 och första stycket s.421. SMF skjutskicklighetskrav finns inte med i uppräknigen över vilka krav som krävs, se 6.7.2 s.307 över godkända skyttesammanslutningar.
- 9.7 SMF delar inte utredarens bedömning gällande enhandsvapen, se 9.
- 9.8 SMF delar utredarens bedömning att synnerligas skäl bör ersättas.
- 9.9 SMF anser att ”synnerliga” skäl ersätts fullt ut med ”särskilda” skäl i vissa fall och helt utelämnas i andra fall, se 9.
- 9.10.2 SMF **avstyrker** förslaget punkt 2 och 4 och tillstyrker punkt 1 och 3.
- 9.13.1 SMF delar inte bedömningen.
- 9.14 SMF **avstyrker** förslaget gällande enhandsvapen, se 9.

Tidsbegränsade innehavstillstånd

- 10 SMF anser att tidsbegränsade tillstånd tas bort i sin helhet ur vapenlagen.
- 10.4 SMF delar inte utredarens bedömning.
- 10.5 SMF delar inte utredarens bedömning.

- 10.6 SMF **tillstyrker** förslaget.
- 10.7.1 SMF **tillstyrker** förslaget.
- 10.7.2 SMF **avstyrker** förslaget
- 10.7.3 SMF **avstyrker** förslaget.
- 10.8 SMF anser att tidsbegränsade licenser ska avskaffas

Innehavstillstånd för skyttesammanslutningar

- 11.4 SMF **tillstyrker** förslaget om man med tydligare krav på lämplighet att inneha vapen innebär att det uppfylls genom att personer redan innehar vapentillstånd.
- 11.5 SMF **tillstyrker** förslaget.
- 11.6 SMF **tillstyrker** förslaget med tillägget att enhandsvapen inte ska omfattas av några särskilda krav.
- 11.7 SMF **avstyrker** förslaget.
- 11.9 SMF **tillstyrker** förslaget under förutsättning att polismyndigheten börjar utdela auktorisationsbevis annat än ett beslutsprotokoll.

Hantering av organisationers skjutvapen

- 14 SMF **avstyrker** förslaget.

Vissa frågor om tillståndsbevis

- 15.4 SMF delar bedömningen gällande elektroniska tillståndsbevis.

Vissa frågor om ljuddämpare, vapenmagasin och ammunition

- 17.2 SMF **tillstyrker** förslaget om att förlänga tiden men föreslår 12 månader i stället.
- 17.3 SMF **tillstyrker** förslaget.

Förvaring av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare

- 19.5 SMF **tillstyrker** förslaget men delar inte bedömningen att polismyndigheten som idag generellt och felaktigt likställer enskilda personen med vapenhandlare och museer när det gäller krav på särskilda förvaring föreskrift.
- 19.11 SMF delar inte bedömningen och anser inte att FAP 556-1 och FAP 556-2 ska användas när särskilda vapenförvaring föreskrift för enskilda personer bedöms finnas skäl för.

- 19.12 SMF **avstyrker** förslaget. Det kommer inte att bidra till att illegala vapen minskar i samhället.
- 19.13 SMF delar bedömningen att inte kriminalisera överträdelser.
Kommentarer: Rubriken Sanktioner och ordet kriminalisera i undertexten är inte rätt. Vi anser att rubriken borde vara Konsekvenser då vi arbetar med regelverk och inte föreskrifter.
- 19.14 SMF **avstyrker** förslaget om utvidgning och ytterligare tillägg i lagen. SMF föreslår att i FAP 556-2 så ska "vissa sammanslutningar" förtydligas det framgår vad "vissa" innebär FAP 556-2 och inte hänvisa till annan FAP.
- 19.15 SMF delar inte bedömningen.
Kommentarer: SMF anser inte att några frågor överhuvudtaget lyftas till polismyndigheten för fortsatt föreskriftsarbete. I FAP556-2 likställs enskilda personer med vapenhandlare och vissa sammanslutningar idag felaktigt. Det innebär att alla ändringar i FAP 556-2 rörande vapenhandlare felaktigt kommer att gälla även för enskilda personer och vissa sammanslutningar.

Tydligare möjligheter att beakta risker för allmän ordning och säkerhet

- 20 SMF **avstyrker** samtliga förslag och delar inga bedömningar gällande ytterligare tillägg i regelverket. SMF anser att hela kapitel 20 fullständigt saknar statistiskt underlag till påstående gällande legala vapen, farlighet och dess legala förvaring. Det mesta av innehållet är lekmannamässigt fult av felaktig uppfattning om vapens funktion och beskaffenhet.
Kommentarer: Att med regelverk innehållande regler och krav för legala skjutvapen och vapeninnehavare minska dödligt våld med illegala skjutvapen och kriminella kan inte var en klok väg att gå. Om man väljer den vägen bör man även se över lagen som reglerar utfärdande av körkort så att man minskar antalet kriminella som använder fordon. SMF anser att dela in legala skjutvapen av olika vapentyper med olika graderingar av farlighet inte är nödvändigt utan borde tas bort. Alla skjutvapen är naturligtvis farliga men graden av farlighet ligger i den som hanterar vapnet. Här visar statistik att det är redan kriminella som är dom farligaste i att hantera vapen och statistik visar att nästan inga av de redan kriminella är legala vapeninnehavare med legala skjutvapen, det handlar då nästan uteslutande om illegala vapen.

Effektbegränsade vapen som kan användas med krut

- 21 SMF **avstyrker** samtliga förslag och delar inga bedömningar gällande ytterligare tillägg i regelverket.

Införsel med stöd av det europeiska skjutvapenpasset

- 23.11 SMF **tillstyrker** förslaget gällande införselförfarande för målskjutning med tillägget att det även ska gälla för ändamålet jakt.
- 23.12 SMF **tillstyrker** förslaget gällande kravet på utförseltillstånd.

Handläggningstiderna i ärenden om innehavstillstånd

- 24.8 SMF delar inte bedömning gällande vapenbyte.
Kommentar: SMF anser att ett enklare förfarande vid vapenbyte för samma ändamål bör utformas utan tillståndsprövning.

En förbättrad samverkan

- 25 SMF instämmer till att polismyndigheten ska upprätta en dialog med skytteorganisationerna med flera samt en kanal för allmänheten att kunna kontakta polismyndigheten för att kunna få service.

Straffrättsliga frågor

- 26.3.3 SMF delar bedömningen att det inte göra en generell uppdelning av vapenbrott som begår av legala vapenägare.
- 26.3.4 SMF anser att förslaget tas bort i samband med förslag att avskaffa femårslicenser och tidsbegränsade tillstånd i annat fall **tillstyrker** SMF förslaget gällande sanktionsavgift.
- 26.3.6 SMF **tillstyrker** förslaget med att tydliggöra graden av allvaret i de olika brotten.
- 26.3.7 SMF delar inte bedömning gällande sanktionsavgifter utan anser att den bör komma i fråga gällande dom lägre gradera av brott.

Följändringar och övriga frågor

- 27.9 SMF **tillstyrker** förslaget EU skjutvapenpass utfärdat i Norge.
- 27.10 SMF **tillstyrker** förslaget gällande utfärdandet av EU skjutvapenpass gällande äldre hagelvapen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

- 28.4.2 SMF **tillstyrker** att förslaget gällande övergångsbestämmelser.

Konsekvenser

- 29.2 SMF vill tillägga till konsekvenserna om förslaget att i stora delar överföra dom gamla bestämmelserna i nya författningar verkligen uppfyller syftet med översyn av regelverket.

Tom Jonsson
Förbundsordförande

Thomas Nordin
Förbundssekreterar